

досконалого аналітика геополітичної візії України як європейської держави. Російсько-українські стосунки, що визнаються як пріоритетні сьогоднішніми українськими урядовцями, аналізуються автором з погляду історичної ретроспективи, яка сягає часів Івана III та Петра I. Оригінальним і глибоко науковим для того часу є трактування самої назви Русь та походження московської великодержавної ідеї "Третього Риму". Найцікавішим та актуальним для нашого часу є вислід Івана Пулюя про те, що самостійність України є гарантом безпеки та миру у Європі. Ця істина, до якої доходять сьогодні сучасні європейські політики, вимагає постійного підтвердження.

ІВАН ПУЛЮЙ ТА ВІДКРИТТЯ РЕНТГЕНОМ X-ПРОМЕНІВ Р.Федорів

Спалахи світла у вакуумній частині ртутного барометра спостерігав ще у 1675 році Пікар. Екзотичне свічення понад 200 років привертало увагу багатьох талановитих фізиків. Після відкриття у 1831 році Фарадеєм електромагнітної індукції почали створювати спеціальні газорозрядні трубки. У цьому відзначилися Гітторф (1824-1914), Крукс (1832-1919), Пулюй (1845-1918). У 1869 році Гітторф спостерігав і описав властивості катодних променів, інші властивості катодних променів (механічну дію, прямолінійне розповсюдження, викривлення траєкторії магнітним полем) дослідив Крукс, основні результати якого припадають на 1879 рік.

Особливою досконалістю відзначалися газорозрядні трубки нашого земляка Івана Пулюя, на яких він здійснив фундаментальні дослідження газорозрядних процесів. Результати досліджень Пулюй опублікував у 1880-1882 роках у серії статей під назвою "Промениста електродна матерія". В одній із статей цієї серії, публікація якої датована 30 березня 1882 року, Пулюй дає опис "...скляної трубки, в середині якої під кутом розташована слюдяна пластинка, покрита сірчаним калієм. Над слюдяною пластинкою розташований набагато менший анод". Ця трубка була флуоресцентною лампою і одночасно потужним джерелом X-променів, відкритих випадково у грудні 1895 року Рентгеном (1845-1923). Описана трубка Пулюя довго залишалася найкращим джерелом X-променів. У Віденському журналі "Повідомлення імператорської Академії наук" Пулюй друкує дві статті, датовані 13 лютого і 5 березня 1896 року, в них викладає результати фундаментальних досліджень X-променів, ілюстровані високоякісними фотографіями.

Ровесники Пулюй і Рентген вивчали електротехніку у відомого фізика-експериментатора Кундта. Так судилося, що Рентгену за відкриття X-променів у 1901 році присуджують Нобелівську премію, а Іван Пулюй залишається невідомим для прийдешніх поколінь. З нагоди 150 річчя від дня народження Івана Пулюя маємо нагоду відкрити для України славне ім'я, відродити історичну справедливість.